

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
सिंहदरबार

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ वमोजिम सार्वजनिक गरिएको वन तथा वातावरण मन्त्रालयसंग सम्बन्धित सूचनाहरूको प्रकाशन

सूचना सार्वजनिक गरेको अवधि:- २०७६/१०/१-२०७६/१२/३०

१ मन्त्रालयको स्वरूप र प्रकृति

नेपालको वनको दिगो व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण र अनुकूलन गर्ने मूल उद्देश्य यस मन्त्रालयको रहेको छ । मन्त्रालयमा माननीय मन्त्रीको नेतृत्वमा प्रशासकीय प्रमुखका रूपमा सचिव, ६ वटा महाशाखा र सो अन्तर्गत २६ शाखाहरू रहेका छन् । प्रत्येक महाशाखाका प्रमुख सह-सचिव रहने व्यवस्था छ । यस मन्त्रालय अन्तर्गत चार विभाग, एक वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र, एक रेड कार्यान्वयन केन्द्र रहेका छन् । यसका अतिरिक्त मन्त्रालय माताहत नेपाल वन निगम लि., जडिवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेड, राष्ट्रपति चुरे-तराई मधेस विकास संरक्षण समिति, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष र राष्ट्रिय ताल संरक्षण विकास समिति समेत रहेका छन् ।

२ मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

वन स्रोत सर्वेक्षण, २०१५ अनुसार नेपालको कूल क्षेत्रफल मध्ये वन तथा बुट्यान क्षेत्रले ४४.७४% भू-भाग ओगटेको छ । राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरू जस्तै: जलस्रोत, पर्यटन, प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार र कृषिको मेरुदण्डको रूपमा रहेको वन क्षेत्रले सदियौंदेखि नै जनताको वन पैदावारको आवश्यकता परिपूर्ति तथा वातावरण सन्तुलनको लागि योगदान पुऱ्याउदै आइरहेको छ । साथै वातावरणीय स्वच्छता कायम राख्दै जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलनका कृयाकलाप मार्फत जनताका जीविकोपार्जनमा सकारात्मक टेवा पुऱ्याउनु पनि यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र भित्र पर्दछ । नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ अनुसार यस मन्त्रालयबाट सम्पादन गरिने कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

१. वन्यजन्तु र चराचुरुङ्गी सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड

२. राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष तथा शिकार आरक्ष र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तथा कार्यान्वयन

३. हात्तीसार

४. प्राणी उद्यान (चिडियाखाना) सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड

५. मध्यवर्ती क्षेत्र तथा संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड

६. जैविक विविधता, प्राकृतिक वातावरण संरक्षण, सदुपयोग र स्रोतको व्यवस्थापन
७. वन्यजन्तु, जैविक विविधता र वन पैदावार ओसारपसार एवं अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन
८. वन क्षेत्र अतिक्रमण र वन क्षेत्रको भू उपयोग परिवर्तन
९. वनस्पति उद्यान र वनस्पति पहिचान तथा अभिलेखीकरण सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड
१०. हर्वेरियम व्यवस्थापन
११. वनस्पतिहरूको रासायनिक गुणहरूको परीक्षण, प्रयोगशाला, प्रत्यायन, प्रमाणीकरण र गुणस्तर
१२. आनुवांशिक स्रोत, दुर्लभ तथा लोपोन्मुख प्रजाति र आयातित प्रजाति
१३. वातावरण, जलवायु परिवर्तन, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, न्यूनीकरण सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड
१४. कार्वन सेवा र कार्वन सञ्चिति
१५. अन्तर प्रादेशिक जंगल, हिमाल, वन संरक्षण क्षेत्र, जैविक विविधता तथा भू-जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, सम्बर्द्धन र व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन
१६. अन्तरदेशीय वन तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी विषय
१७. वन, वनस्पति, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान
१८. प्राकृतिक नदी नाला, ताल तलैया, पोखरी, सीमसार एवं जलाधार क्षेत्रको वातावरणीय संरक्षण एवं स्वच्छता कायम सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन
१९. वायु र वायुमण्डलको गुणस्तर, मापदण्ड, अनुगमन र लेखाजोखा
२०. हरित अर्थतन्त्र सम्बन्धी नीति र मापदण्ड
२१. विकिरण, जल, ठोस, तापीय, नाभकीय, विद्यतीय, चुम्बकीय, रसायन, ध्वनि लागायतका प्रदुषण नियन्त्रण
२२. हरितगृह ग्याँसको मापदण्ड र नियमन
२३. राष्ट्रिय स्तरमा वातावरणीय सूचना प्रणाली

२४. वातावरणीय प्रभाव अध्ययन सम्बन्धी नीति, कानून, मापण्ड र नियमन

२५. राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण विकास समिति, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष

२६. सशस्त्र वन रक्षक

२७. मन्त्रालय सम्बन्धी राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थासंग सन्धि, सम्झौता, अभिसन्धि, सम्पर्क र समन्वय

२८. मन्त्रालय सम्बन्धी सर्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण, समिति, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन

२९. मन्त्रालयको विषय क्षेत्रसंग सम्बन्धित सेवा, समूह र उपसमूहको सञ्चालन

३ मन्त्रालयमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण

यस मन्त्रालयमा जम्मा १२९ जना निजामती कर्मचारीको दरबन्दी रहेको छ । मन्त्रालयका काम कारवाही संगठन व्यवस्थापन तथा सर्वेक्षण प्रतिवेदन २०७५ मा दिइएका कार्य विवरण अनुसार नै विभिन्न विभाग, केन्द्र, विकास समिति तथा कोषमा कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् । यी निकायमार्फत यस मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्य क्षेत्रमा पर्ने क्रियाकलापहरु समेत कार्यान्वयन भइरहेका छन् ।

४ मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने सेवा

नयाँ संरचना अनुसारको संगठन संरचना स्वीकृत भए पश्चात विगतमा वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय र मातहतका निकायबाट प्रदान गरिदै आएका सेवाहरुमा समेत परिवर्तन भएको छ । हालको अवस्थामा प्रवाह गर्ने सेवा निम्नानुसारका रहेका छन्

- वन सम्पदाको वैज्ञानिक, समावेशी र सहभागितामूलक व्यवस्थापनद्वारा पारिस्थितिकीय सेवाको प्रवर्द्धन गर्ने ।
- नेपालमा रहेका सबै प्रकारका वनहरुलाई दिगो वन व्यवस्थापन पद्धति अनुरूप व्यवस्थापन गर्नाका लागि आवश्यक नीति, नियम तथा मापदण्ड तय गर्ने ।
- वन अतिक्रमण, अवैध कटानी तथा चोरी शिकारलाई नियन्त्रणका लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।

- वन श्रोतमा आश्रित समुदायहरूको जीविकोपार्जनमा सुधारको लागि जडिबुटी, पर्यापर्यटन र वन सम्पदामा आधारित वातावरण मैत्री उद्योग व्यवसायको विकास गरी निर्यात प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- वन तथा जलाधार संरक्षणको माध्यमबाट कृषियोग्य भूमिको संरक्षण र उत्पादकत्वमा बृद्धि, पानीमुहान, वन्यजन्तु र जैविक विविधताको संरक्षण, जलवायु शुद्धीकरण जस्ता मानव स्वास्थ्य रक्षा एवं प्रकृति संरक्षण र वातावरणीय स्वच्छता कायम राख्ने ।
- वन स्रोतबाट प्राप्त हुने लाभहरूको समन्यायिक वितरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।
- जलवायु परिवर्तनका कारणले पर्न सक्ने सम्भावित असरहरूको आंकलन गरी उपयुक्त अनुकूलन एवं जोखिम व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- चुरेको परिस्थितिकीय प्रणालीको दिगो व्यवस्थापन गर्ने ।
- जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यलाई सार्वजनिक र निजी क्षेत्रको साझेदारीमा सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।
- वन तथा वातावरण क्षेत्रका नीति, कार्यक्रम, बजेट र सेवालाई लैङ्गिक तथा सामाजिक रूपमा समावेशी र न्यायोचित बनाउने ।
- वन तथा वातावरण क्षेत्रमा वैदेशिक सहायतालाई राष्ट्रिय हित अनुकूल संचालन गर्ने ।
- वन क्षेत्रको प्रभावकारी संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि प्रचलित ऐन कानूनमा आवश्यक परिमार्जन गरी संस्थागत सुदृढीकरण र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीलाई सुदृढ गर्ने ।
- रेडको अवधारणा अनुसार विश्व व्यापारमा संलग्न हुन आवश्यक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।
- वातावरणीय स्वच्छता कायम गर्नका लागि नीति, मापदण्ड तथा कानूनहरूको निर्माण गर्ने ।
- जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलनका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।

५ सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

प्रचलित कानून अनुसार हुने ।

६ निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न काम कारवाहीमा नेपाल सरकारले जारी गरेको सरकारी निर्णय प्रकृया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ मा व्यवस्था भए अनुसार निर्णय हुने गरेको छ। सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ बमोजिम सूचना उपलब्ध गराउने गरिएको छ ।

७ निर्णयउपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

यस मन्त्रालयबाट उपलब्ध गराईएको सेवा उपर चित्त नबुझेको खण्डमा मन्त्रालयका सचिव समक्ष उजुरी गर्न सकिनेछ ।

८ सम्पादन गरेको कामको विवरण

यस मन्त्रालयको स्वीकृत बार्षिक बजेट अनुसारका निम्न बजेट उपशिर्षकमा कार्यहरू हुदै आएका छन्

- वन तथा वातावरण मन्त्रालय
- राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम
- जलाधार संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम
- वनस्पति संरक्षण तथा उद्यान विकास आयोजना
- वनस्पति अध्ययन अनुसन्धान तथा बजारीकरण कार्यक्रम
- राष्ट्रिय निकुन्ज तथा आरक्ष आयोजना
- वन अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण आयोजना
- केन्द्रीय वन तालिम तथा प्रसार केन्द्र
- रेड फरेष्ट्रि तथा जलवायु परिवर्तन कार्यक्रम
- डिभिजन वन कार्यालयहरू (वन सुरक्षा सैनिक समेत)
- राष्ट्रपति चुरे संरक्षण कार्यक्रम
- नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम
- वन तथा भूसंरक्षण विभाग

- प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम
- जोखिमयुक्त जलाधारमा जलवायु समानुकूलन आयोजना
- वनस्पति विभाग
- जडिबुटी विकास कार्यक्रम
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
- राष्ट्रिय निकुञ्ज सुरक्षा टोली (नेपाली सेना)
- हात्तीसारहरू
- सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम
- वन अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण विभाग
- वातावरण विभाग
- पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना
- पर्वतीय जलाधारहरूको जलवायु परिवर्तन समानुकूलन आयोजना
- प्रदेश सरकारलाई सशर्त अनुदान
- स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान

यसका साथै यस अवधिमा यस मन्त्रालयबाट भएका मुख्य कार्यहरू निम्न अनुसार छन् ।

- यस अवधिमा प्राप्त ३१ वटा उजुरी / गुनासाहरूमध्ये १६ वटा फछ्यौट भएको, १५ वटा फछ्यौटको प्रक्रियामा रहेको,
- भू तथा जलाधार संरक्षण विधेयक २०७६, वन नियामावली २०७६, र वातावरण नियामावली, २०७६ मा परिमार्जन तथा छलफलको कार्यहरू भैरहेको,
- अन्य मन्त्रालयहरूबाट विभिन्न समयमा (अर्थ मन्त्रालय, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय र कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय) प्राप्त हुन आएका नीति, रणनीति, ऐन कानून तथा निर्देशिकाहरूको मस्यौदा अध्ययन एवं पुनरावलोकन गरी २० भन्दा बढी विषयमा राय, सुझाव उपलब्ध गराएको,

- अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापनको म्याद थप गर्ने सम्बन्धमा कारबाही अगाडि बढाएको र नेपाल सरकार म.प. बाट एक वर्षको लागि राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले व्यवस्थापन गर्ने गरी म्याद थपको निर्णय भएको,
- सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा विभिन्न विषयमा १० वटा लिखित जवाफ तयार गरी पठाइएको तथा कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा मार्फत विभिन्न ३१ वटा विषयमा राय सुझाव दिइएको,
- राष्ट्रिय योजना आयोगमा पेश हुने आ.व. २०७७।७८ को राजश्व नीति तथा कार्यक्रम, आर्थिक विधेयक र बजेट तर्जुमाको लागि राय सुझाव दिन मस्यौदा तयार गरी छलफल गरिएको,
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूलाई सरल रूपमा स्थायी नम्बर लिन पाउने र आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ देखि उपभोक्ता समूहलाई आयकर छुट पाउने संस्थाको रूपमा मान्यता प्रदान गरिदिने सम्बन्धमा विभिन्न निकायहरूबाट राय सुझाव प्राप्त गरी मस्यौदा तयार गरिएको।
- चौथो मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजना (२०७१-२०७६) कार्यान्वयन प्रगति विवरण (आ.व. २०७५।७६) को मस्यौदा तयार गरिएको,
- वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरूबाट चालु आ.व. २०७६।७७ मा सम्पन्न भएका कार्यहरू, नीति तथा कार्यक्रमको मासिक प्रगति समिक्षा, दोस्रो चौमासिकको प्रगति समिक्षा तथा मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान उपसमिति र समितिका बैठकहरू सम्पन्न गरिएको,
- सरकार गठन भए देखि २०७६ फाल्गुन मसान्तसम्मको अवधिमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले शिलान्यास/ शुभारम्भ गर्नु भएका यस मन्त्रालय/निकाय अन्तर्गतका संचालित कार्यक्रम/ आयोजनाहरूको प्रगति विवरण पठाईएको ।
- आगामी आ.व. २०७७।०७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, बजेट बक्तव्य तथा वार्षिक विकास कार्यक्रमहरूको मस्यौदा तयारी, LMBIS परिविष्ट तथा संशोधन गरिएको,
- विभिन्न खर्च शिर्षक तथा बजेट उपशिर्षकहरूमा रकमान्तर, श्रोतान्तर, खर्च केन्द्र परिवर्तन, नपुग बजेटमा थप माथ तथा LMBIS संशोधन गरिएको,

- आ.व. २०७५/०७६ मा नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बक्तव्यमा उल्लेखित वन तथा वातावरण मन्त्रालयसंग सम्बन्धित परिमाणात्मक एवं विषयगत लक्ष्य के कति हासिल भए भन्ने सम्बन्धमा जानकारी सम्बन्धी वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशन ।
- आ.व. २०७५/७६ को बजेट सम्बन्धमा मन्त्रालयगत प्रगति, नीति तथा कार्यक्रम र बजेट सम्बन्धी प्रगति, आर्थिक सर्वेक्षण २०७६/७७ का लागि विवरणहरू श्री अर्थ मन्त्रालयमा पठाइएको,
- संघीय शासन प्रणाली कार्यान्वयनको सिलसिलामा प्रदेश सरकारका विभिन्न मन्त्रालयहरूसंग भएका छलफल, अन्तरक्रिया, गोष्ठी, सेमिनार लगायतका विभिन्न कार्यक्रमहरूको विवरण सम्बन्धमा रिपोर्टड गरिएको,
- वन तथा वातावरण मन्त्रालयको मासिक प्रगतिलाई प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालय अन्तरगतको अनलाइन मोनिटरिंग सिस्टममा प्रविष्ट गरि र्याङ्किङ गरिएको,
- पन्ध्रौँ योजनाको अन्तिम विस्तृत दस्तावेज तयारी तथा यस मन्त्रालयको तर्फबाट प्रगति सूचक, नतिजा खाका, Game Changer Projects, मुख्य आयोजनाहरू र राष्ट्रिय गौरवका आयोजना तथा Project Bank का आवश्यक विवरणहरू तयार गरी राष्ट्रिय योजना आयोगमा पठाइएको,
- यस अवधिमा २१ वटा आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन स्वीकृत, २० वटा आयोजनाको क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची स्वीकृत, ९ आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययन गर्न सहमति प्रदान, र ३ आयोजनालाई वातावरण संरक्षण ऐन २०५३ को दफा १८ (१) अनुसार जम्मा रु. २,१०,०००।०० जरिवाना गरिएको,
- विभिन्न विषयमा अध्ययन अनुसन्धान सहमति प्रदान गरिएको,
- अनुवंशिक श्रोतमा पहुँच, उपयोग र लाभको बाँडफाँड सम्बन्धी परियोजनाको आगामी जुन ३०, २०२० सम्म म्याद थप गरिएको,
- मन्त्रालयका विभिन्न शाखा तथा महाशाखाहरूको संगठन संरचना तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गरी मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरिएको,

- यस अवधिमा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को निर्णयको लागि यस मन्त्रालयसंग सम्बन्धित विभिन्न विषयका १७ ओटा प्रस्तावहरू तयार गरी पेश गरिएको,
- यस त्रैमासिक अवधिमा विभिन्न ५ वटा राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरूलाई २,३७४.६८ हे. वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोगका लागि शर्त सहित उपलब्ध गराइएको तथा १,५२६ रुखहरू हटाउने सहमति प्रदान भएको,
- यस आ.व.को चैत्र महिनासम्मको अवधिमा १ करोड १० लाख ५६ हजार क्यु.फिट काठ उत्पादन भएको,
- यस आ.व.को चैत्र महिनासम्मको अवधिमा राजश्व संकलन तथा अन्य आम्दानी रु. २ अर्ब १० करोड भएको,
- यस आ.व.को चैत्र महिनासम्मको अवधिमा मन्त्रालय र अन्तरगत निकायहरूबाट १ करोड १४ लाख ३२ हजार विरूवा उत्पादन तथा वितरण भएको,
- यस मन्त्रालय अन्तरगतको एक मात्र राष्ट्रिय गौरवको आयोजना राष्ट्रपति चुरे कार्यक्रमको चैत्र मसान्त सम्म ७०.६१ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको,
- यस आ.व.को चैत्र महिना सम्मको अवधिमा मन्त्रालय र अन्तरगत निकायहरूको रु. १ अर्ब १९ करोड, ६१ लाख ९३ हजार बेरुजु मध्ये २३.४३ प्रतिशत बेरुजु फछ्यौट भएको,
- The Global Environment Facility (GEF) and WWF-US को आर्थिक सहयोगमा Integrated Landscape Management to Secure Nepal's Protected Areas and Critical Corridors (ILaM) परियोजनाको संज्ञौता भई कार्यान्वयनमा आएको जुन परियोजनाको अवधि ५ वर्षको हुने, झण्डै ७० करोड रुपैया लगानी हुने र बाँके वर्दिया कम्प्लेक्स क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन हुने,
- यस आ.व.को चैत्र महिना सम्मको अवधिमा जलवायु अनुकूलन योजना तयार भई कार्यान्वयनमा आएका योजनाहरूको संख्या २१७ पुगेको,
- नेपालको पूर्वी चुरे क्षेत्रमा ७ वर्षको योजना सहितको हरित जलवायु कोषको सहयोगमा संचालन हुने Building a Resilient Churia Region in Nepal (BRCRN) परियोजना स्वीकृत भएको,

- पारिस्थितिकिय प्रणाली र वनका प्रकारहरूको पुनरावलोकन सम्बन्धी कार्य वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रबाट भैरहेको,
- यस मन्त्रालयको जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन महाशाखा अन्तरगत संचालित नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम २ अन्तरगत सुशासन तथा प्राविधिक तालिम, योजना तर्जुमा तथा परिचयात्मक गोष्ठी, २६ वटा स्थानिय तहसंग समझदारी पत्रमा (MoU) हस्ताक्षर, वित्तीय सुशासन जोखिम (Fiduciary Risk) विश्लेषण तथा पालिका स्तरको वित्तीय सुशासन जोखिम पार्श्वचित्र तयारी, दोस्रो वर्षको कार्यक्रम कार्यान्वयको लागि स्थानीय तह छनौट, प्रकोप नक्सांकन, पूर्व कार्यक्रम निर्देशक समिति तथा कार्यक्रम प्राविधिक समितिको बैठकहरू सम्पन्न भएका,
- सगरमाथा संवाद सचिवालयलाई प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिरहेको,

९ सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

प्रमुखको नाम र पद	सूचना अधिकारीको नाम र पद
डा. विश्वनाथ ओली सचिव	हरि प्रसाद पाण्डे उप सचिव फो. नं. ९८५१२३७३२४

१० ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची

यस मन्त्रालयको कार्य क्षेत्र संग सम्बन्धित निम्न बमोजिमका ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिका रहेका छन्

- वन ऐन, २०७६ र वन नियमावली, २०५१
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्य जन्तु संरक्षण ऐन, २०२९
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तरष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तरष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण नियमावली, २०७६
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्य जन्तु संरक्षण नियमावली, २०३०
- राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष ऐन, २०३९

- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
- भू तथा जलाधार संरक्षण ऐन, २०३९ तथा नियमावली, २०४१
- नेपाल वन सेवा (गठन, समूह, तथा श्रेणी) विभाजन र नियुक्ति नियमहरू, २०५१
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२
- संरक्षण क्षेत्र सरकारी व्यवस्थापन नियमावली, २०५७
- संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५३
- वन्यजन्तु आरक्ष नियमावली, २०३४
- हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६
- खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०४४
- बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०५३
- कञ्चनजङ्गा संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०६४
- शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०७६
- काठ दाउरा संकलन तथा विक्रि वितरण निर्देशिका, २०७३
- समुदायिक वन उपभोक्ता समुहको आर्थिक कार्यविधि निर्देशिका, २०७३
- राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त योजनाको लागि राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४
- सामुदायिक वनको काठ दाउरा संकलन तथा विक्रि वितरण निर्देशिका, २०७१
- वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९
- सुनाखरी संकलन तथा खेती विकास (कार्यविधि) निर्देशिका, २०६९
- सामुदायिक वनको निर्देशिका, २०५२
- खोटो संकलन (कार्यविधि) निर्देशिका, २०६४
- जिल्ला वन पैदावर आपूर्ति समितिको (कार्यविधि) निर्देशिका, २०६३
- निजी वन निर्देशिका, २०६८
- वातावरणीय सम्बन्धी विभिन्न मितिमा प्रकाशित ४९ वटा मापदण्डहरू

११ मन्त्रालयको बजेट सम्बन्धी विवरण

आ.व. २०७६/०७७ को यस मन्त्रालयमा विनियोजन भएको कुल बजेट रकम रु १५ अर्ब ४८ करोड ८७ लाख ५० हजार रहेको छ । यस मध्ये १३ अर्ब ८३ करोड ९३ लाख संघीय कार्यालयहरु तर्फ विनियोजन भएको छ भने १ अर्ब २६ करोड ३३ लाख ५० हजार प्रदेश तथा ३८ करोड ५२ लाख स्थानीय तहमा सर्ति रुपमा हस्तान्तरण भएको छ ।

१२ मन्त्रालयले प्राप्त गरेको बैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान सम्बन्धी विवरण

यस मन्त्रालय संग सम्बन्धित चालु आ. व. मा वार्षिक बजेट रु. १३ अर्ब ८३ करोड ९३ लाख मध्ये रु. १० अर्ब २० करोड ५८ लाख नेपाल सरकार तर्फ तथा रु. २ अर्ब ६३ करोड ३५ लाख वैदेशिक अनुदान र रु. १ अर्ब वैदेशिक ऋण रहेको छ ।

१३ मन्त्रालयको सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सोको विवरण

यस मन्त्रालयका सूचनाहरु अद्यावधिक रुपमा मन्त्रालयको website www.mofe.gov.np मा पनि राख्ने गरिएको छ । साथै माताहतका निकायहरुले पनि आफ्ना सूचनाहरु आ-आफ्ना website मा अद्यावधिक गर्ने गरेका छन् ।

१४ मन्त्रालयको सूचना वर्गीकरण सम्बन्धी व्यवस्था

सूचनाको वर्गीकरण हुन बाँकी रहेको छ ।

१५ खर्चको विवरण

यस मन्त्रालयको बजेट उपशिर्षक नं. ३२९०००११ मा विनियोजित कुल बजेट रु. २१,१५,०० हजार मध्ये चालु रकम रु. १८,३६,०० हजार र पुँजीगत रकम रु. २,७९,०० हजार मध्ये चैत्र मसान्तको अवधि सम्म जम्मा रु. १३,०९,९६ हजार खर्च भएको छ । जसमध्ये रु. १२,४९,४० हजार चालु खर्च भएको छ भने रु. ६०,५६ हजार पुँजीगत खर्च भएको छ ।

समाप्त